

N°1 APRIL 2025

patos

elle

ETT MAGASIN
OM SMÅTT & STORT
I TROLLHÄTTAN

ODR SAMHÄLLSINFORMATION

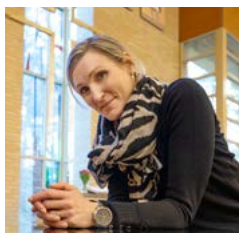
OM PÅSKENS
ROSOR MED
TÖRNEKRANS

JAN GRAHN

Fotografen med öga för naturen

Svenska
kyrkan

4

Hon jobbar för ett tryggare samhälle

Anna Kindberg ser fram emot socialtjänstens kursändring

15

Jan ser på naturen med prisat perspektiv

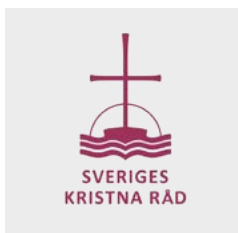
Lusten att ta den perfekta bilden är fortfarande lika stark

8

Äggjakt, foccacia och pyntade kycklingar

Vilken är din typiska påsktradition?

20

Olika kyrkor, men samma gemenskap

Lokal samverkan samlar åtta olika kyrkor

10

Därför brinner altarljusen på Påskdagen

En guide till påskens ritualer i kyrkan

24

Vackra men farliga, om de är på fel plats

Tänk på vad du planterar vid anhörigas gravplatser

12

Vinn rättvist kaffe och biobiljetter

Extra påskpyssel för stora och små

28

Påskhelgen i alla våra kyrkor

Kalendarium med gudstjänster, musik och gemenskap

14

Camilla tillbaka i Trollhättan igen

Vi ringde till återvändande prästen Camilla Juhlin

32

Hur har du det med din självkänsla?

Träna förmågan att hantera livets motgångar.

VI BEHÖVER VARANDRA

JAG TROR INTE att jag är ensam om att möta nyhetsflödet varje dag med viss bävan. Allt fler människor är beroende och påverkade av beslut som tas av allt färre personer. Dessutom går det rasande fort. Nyligen hade jag ett samtal med en person om demokrati. För dem av oss som vuxit upp i Sverige har demokratin varit lika självklar som årstidernas växlingar. Vi har kunnat sucka över långsamheten i de demokratiska processerna, likaväl som vi kan sucka över vädret när det inte är som vi önskar att det ska vara. Ändå har vi sett de senaste åren, och inte minst de senaste månaderna, att både demokrati och årstider är något skört, något vi måste vara mycket rädda om.

MÖJLIGEN ÄR DET också all osäkerhet och alla frågor i denna tid som ger avtryck i den allt större tillströmningen till Svenska kyrkan. Vi ska vara mycket försiktiga med att plocka några billiga poäng på detta. Däremot tror jag att kyrkan i denna tid visar på "eldar i natten och stigar genom snåren", för att låna några ord ur en av Mikael Wiehes sånger. I Medieakademiens Förtroendebarmeter 2025 når förtroendet för Svenska kyrkan den högsta siffran någonsin. Dessutom är årets mätning den största som någonsin har gjorts. Under januari 2025 var det fler som gick med i Svenska kyrkan, än som lämnade den. Detta har hänt bara en gång tidigare, och då i december 2024. Kyrkan förvaltar ett mångtusenårigt arv av något som består och håller också i tider av oro och osäkerhet.

MITT I ALLT detta firar vi fastan nu. Vad kan det betyda? En av mina vänner skrev på Facebook för några dagar sedan: "Nu är det fasta. Fastan handlar om att ta bort, skala ner och begränsa för att ge tid till annat, till andra. Det är en tid för eftertanke och återhämtning. Min fasta i år kommer handla om att lägga till det som hjälper mig att få tid att reflektera och hitta kraft i vardagen. Därför kommer min fasta i år i huvudsak handla om att mötas och ta hand om mina relationer. Så nu på måndag finns det soppa och nybakt bröd hemma hos oss. Välkomna grannar, vänner, familj och släkt. Vi äter klockan 19. Skriv gärna om du kommer så att det finns soppa till alla."

VI BEHÖVER VARANDRA. Låt fastan bli en tid att se det viktiga, att välja det och att ta vara på varandra!

VARMA HÄLSNINGAR i en ganska kall tid.

HENRIK TÖRNQVIST
Kyrkoherde
Trollhättans församling

elle

ANNA TROR PÅ ETT FÖREBYGGANDE SAMSPEL

4

Hon var rejält skoltrött och saknade fullständiga betyg. Resan genom ungdomsåren var inte alltid helt spikrak för Anna Kindberg, men hon hade alltid tryggheten runt sig. I dag brinner hon för att jobba ännu mer förebyggande bland barn och unga, i sin roll som områdeschef inom Arbetsmarknads- och socialförvaltningen i Trollhättans Stad.

– Utanförskap och längtan efter ett sammanhang är ofta skäl som gör att kriminella nätverk kan locka barn och unga, konstaterar hon.

Hon gick estetiska programmet med inriktning musik på gymnasiet och hon sjunger fortfarande på dop, bröllop och begravningar. Yrkesvalet blev dock ett annat och idag brinner Anna Kindberg för att stärka samhällets skyddsnät i sin roll som områdeschef inom socialtjänsten.

DEN NYA SOCIALTJÄNSTLAGEN, som är tänkt att träda i kraft i juli 2025, syftar till att Sveriges kommuner ska jobba ännu mer förebyggande och kunskapsbaserat, samtidigt som tillgängligheten ska öka. Anna välkomnar inriktningen.

– I Trollhättan har vi länge haft ett förebyggande arbetssätt och i maj kommer vi också att förändra den formella organisationen för att anpassa oss ännu mer till det sättet att jobba, påpekar hon.

När den nya organisationen sjösätts innebär det att Anna

också återgår till att bara ha ett jobb, i stället för två. Under en övergångsperiod har hon under sin förvaltningschef ansvarat för två områden inom Arbetsmarknads- och socialförvaltningen; beroendestöd för vuxna och familjestöd. Framöver blir hennes fokus den myndighetsutövande delen inom individ- och familjeomsorg för såväl barn som vuxna.

– Vi lämnar organisationen som utgått från åldersindelning, samtidigt som vi inom det andra området fokuserar på just att jobba förebyggande.

Målet är färre ärenden där det krävs mer dramatiska insatser.

– För att nå dit måste vi också omfördela resurser och bli mer synliga. Om vi kunde komma in tidigare i många olika ärenden så skulle vi kunna göra ännu större skillnad, konstaterar Anna.

Idag ansvarar hon för omkr 250 medarbetare som bland annat hanterar utredning av behov samt genomförande av stödinsatser till barn, unga och familjer samt vuxna personer som befinner sig i missbruk. Det kräver både strikta rutiner i en lagstyrd verksamhet, men också lyhördhet och humanism. Det uppstår fullt naturligt både jobbiga och ibland också hotfulla situationer i ärenden.

Att hjälpa till i föreningslivet är en självklarhet för Anna Kindberg, som brukar ta plats i speakerbåset i hockeyhallen när äldste sonen spelar. – Föreningslivet kan spela en helt avgörande roll för många barn och ungdomar, konstaterar hon.

– Det händer och det är något vi måste förhålla oss till och hitta rutiner för att hantera. Men det innebär inte att det bara finns ett sätt att hantera det.

FÖR ATT KUNNA hjälpa i tid menar Anna att samspelet med polis, andra myndigheter och skolan är helt avgörande. Plus att civil-

”

JAG HAR SJÄLV HAFT MINA UTMANINGAR I LIVET

samhället, där bland annat Svenska kyrkan och föreningslivet finns, betyder massor.

– Vi har gemensamma träffar fyra gånger per år med det lokala civilsamhället för att stämma av och utveckla samspelet. Tillsammans med Svenska kyrkan driver vi ju bland annat Musslan, där barn och unga som lever i hemmiljöer där det finns missbruk eller psykiska besvär, får stöd och chansen att möta andra ungdomar i samma situation. Det betyder oerhört mycket att

veta att du inte är ensam, säger Anna.

Utänför jobbet är hon själv i allra högsta grad engagerad i föreningslivet. När äldste sonen spelar hockey så är det Anna som tar plats i speakerbåset, medan maken är materialförvaltare.

– Att vara med runt sina barn kring deras aktiviteter ger väldigt mycket. Och föreningslivet kan spela en helt avgörande roll för många barn och ungdomar som kanske inte har den trygghet man

behöver hemma. Jag har själv haft mina utmaningar i livet och varit äventyrssökande på något sätt, men alltid haft en trygg familj. Det är jag tacksam för, säger Anna.

Hon var rejält skoltrött under högstadietåren, men lyckades tack vare sitt musikintresse hitta tillräcklig energi under gymnasietåren på det estetiska programmet. Hon testade att jobba lite som musiklärare, men bytte sedan spår.

– Jag kände att jag ville jobba

med människor, men på ett annat sätt. När jag kom in på en psykologkurs på Högskolan Väst var all skoltrötthet plötsligt borta. Jag blev helt paff. Det var ett helt annat sätt att studera som gjorde att det blev jätteroligt.

FEM ÅR SENARE hade Anna en magisterexamen i psykologi från HV och Stockholms universitet, efter att först pluggat upp flera ämnen på Komvux.

– Under studierna jobbade jag samtidigt mycket på grupp- bostäder och inom akut- psykiatri. Jag drevs av nyfikenheten kring varför vi människor gör som vi gör och känner som vi känner. Det finns alltid anledningar till det. Att försöka förstå beteenden och hur det kan yttra sig bidrar till att jag tycker att det jag jobbar med idag är så roligt.

Att ha ett samhälle där vi människor bryr oss om varandra är fundamentalt, menar Anna. Vi träffas veckan efter skolskjutningen i Örebro, som i sin tur återuppväcker tankarna kring Kronandådet i

Trollhättan 2015. Utanförskap och att samhället inte lyckas fånga upp enskilda individer som går "under radarn", kan i slutändan ha ett fruktansvärt högt pris. På samma sätt som rekrytering av barn och ungdomar till gängkriminaliteten kan leda till katastrof för drabbade familjer. Trollhättan har på olika sätt stärkt samarbetet mellan polis och socialtjänsten, just för att identifiera barn och ungdomar som riskerar att dras in i kriminella nätverk med pengar och samhörighet som lockbete.

– Man brukar ju säga att alla vi människor har ett val, men rent krasst så finns det ungdomar som i praktiken inte har det, på samma sätt. Det blir tydligt när man följer enskilda ärenden och ser vilka förutsättningar de har. Många saknar tillhörighet, trygga uppväxtvillkor och kanske lider av psykisk ohälsa. Därför är det kanske inte så ofattbart att det händer, konstaterar Anna.

Hon menar att det i grunden sällan är en lösning i sig att placera barn och ungdomar i Hem för vård och boende (HVB) eller de statliga Ungdomshemmen som drivs av Statens Institutionsstyrelse (SiS)

– Ibland blir det helt nödvändigt utifrån behov om skydd och stöd, men så länge det går försöker vi sätta in åtgärder på hemmaplan. Att placera på ett boende kan innebära en ökad risk att hamna i andra och ännu

sämre nätverk. Det är på hemmaplan de flesta skyddsfaktorer finns och där det behöver fungera på sikt. För våra handläggare är det svåra avvägningar och bedömningar utifrån lagstiftningen för att det ska bli så bra som möjligt för individen.

Trollhättans Stad prisades så sent som 2023 för sina förebyggande insatser inom alkohol, narkotika doping, tobak och spelmissbruk (ANDTS). Även insatserna för att motverka våld i nära relationer har uppmärksammats. Anna Kindberg ser det som ett tecken på att Trollhättan är på rätt väg och hoppas också att samhället generellt ska se på verksamheterna som sorterar under socialtjänsten med andra ögon.

– Vi ska inte upplevas som ett hot, utan som en hjälp. Att behöva stöd är inget att skämmas för, det behöver vi alla i olika sammanhang.

”DUBBELJOBDET” SOM ANNA haft i närmare två år har förstas inneburet en ökad belastning och fler utmaningar. Men hon är full av energi, hon tycker om "att göra", men också att sätta tydliga strategier och mål. När hon var färdig med sina studier 2007 jobbade hon först som socialpedagog i en gruppboende. Redan ett halvår senare fick hon frågan om hon ville jobba som enhetschef inom socialpsykiatri. Ytterligare roller som enhetschef inom andra områden gav erfarenhet som hon tog med sig in i rollen som områdeschef 2020.

– För mig är ledarskapet roligt. Just att försöka få människor att växa och utvecklas tillsammans ser jag som en viktig del i min

roll. Att också ha en nyfiken attityd till nya samarbeten är viktigt i det vi gör, oavsett om det handlar om psykiatri eller Svenska kyrkan. Ska vi lyckas i vår roll så krävs det så många fler aktörer än bara oss.

”

VI SKA INTE UPPLEVAS SOM ETT HOT

MED MÅNGA ÄRENDE som direkt påverkar enskilda

individer och familjer, finns inte sällan en frustration och ett missnöje, som också granskas av media.

– Granskning är bra och inget vi ska vara rädda för. Däremot finns det en svårighet för oss att bemöta och förklara enskilda ärenden utifrån sekretess, och ofta är problematiken väldigt komplex.

Ny energi fyller Anna bland annat på när hon sätter sig på träningscykeln. Hon har sprungit maraton och tävlat i lagtriathlon och numer är Vätternrundan på cykel en årlig utmaning.

– Det är egentligen mot alla odds. Jag hade inte ens ett betyg i idrott i gymnasiet, men så var jag med och sprang Våruset helt otränad i Vänersborg för omkring 20 år sedan. Det blev en helomvändning. Nu är träning en jättestor del av mitt liv och det är också ett bra sätt att rensa tankarna.

Även musiken betyder fortfarande mycket.

– Jag kanske inte hinner med musiken riktigt så mycket som jag önskar, men jag sjunger på en del dop, bröllop och begravningar. Några gånger varje år sjunger jag också på gudstjänster i Missionskyrkan i Trollhättan, där mamma och pappa alltid har varit aktiva. Sången är också en viktig ventil i vardagen. ♥

Fakta

Namn: Anna Kindberg

Född: Den 22 april 1981 i Trollhättan

Bor: Villa i Trollhättan

Familj: Maken Glenn och två söner, 6 och 12 år

Aktuell: Blir områdeschef för Trollhättans Stads individ- och familjeomsorg i maj 2025

Intressen: Träning, sång och musik

NÄR LJUSET ÅTERVÄNDER OCH VÅREN ÄR PÅ GÅNG

Påskan är den största högtiden under det kristna kyrkoåret. Den firas till minne av att Jesus dog och sedan uppstod, för att var och en som tror på honom skulle bli förlåten för sina synder och få evigt liv. Påskan är också en symbol för våren och ljuset som återvänder och samtidigt ett tillfälle att umgås med familj, släkt och vänner. God mat, påskbrev och äggmålning är bara några av många påsktraditioner. Vilka är dina?

– Att leta påskägg är ett måste, avslöjade succéförfattaren Emma Hamberg, när hon nyligen gästade Brittias Salong.

AGNES FRISELL

- Vi brukar gömma påskägg i skogen och göra en skattkarta som man får följa. Och så bakar vi foccacia med påskmotiv. Innan vi gräddar så lägger vi på gräslök, halva tomater och bladpersilja i ett blommönster.

LOVELIA BERNOW

- Jag letar efter ägg utomhus. Det kan vara chokladägg eller sådana med små leksaker i. Och så har vi påskdekorationer hemma. Innan påsk brukar vi också ha påskpyssel i skolan och göra kaniner eller kycklingar.

ANNELIE ÖRTENDAHL

- Jag tar fram påskkycklingarna och pyntar. Om barnen och barnbarnen kommer och äter så gömmer vi påskägg. Och så sjunger jag med min kör.

PETER GROSS

- För några år sedan hade det varit självklart med min bakgrund som långdistanslöpare, att ta ett långpass med klubben Trollhättan IF Friidrott och springa minst två timmar på Långfredagen. Men traditionen har ändrats genom åren. Självklart är det påsklunch där man får skala och äta ägg så fingrarna glöder och så umgås jag med familj och släkt och ser hur barnen gläds över påsken.

EMMA HAMBERG

- Det som är så fint med påsken är att den just inte är så traditionstung. Att allt kan få bli lite som det blir. Och hända lite där det råkar hända. De senaste påskarna har vi varit ute på landet i Sörmland med alla vuxna ungar och deras killar. Alla sover huller om buller, trångt är det, men mysigt som tusan. Det enda vi håller oss till varje år, och detta i hela mitt liv, är att vi letar efter påskägg, med avancerade kartor och stort ståhej. Nu i påsk ska vi faktiskt vara i Paris. Mitt enda dilemma är hur jag ska gömma påskäggen där... För påskäggsjakten måste fortsätta, var vi än i världen är!

ANNIKKI KERÄNEN

- På skärtorsdagen har vi alltid nattvard i Lextorpskyrkan i den finskspråkiga församlingsdelen. Långfredagen är lugn, då ska man inte göra någonting. Det var så redan som barn och fredagen var verkligen lång! Dekorationerna är gula och kycklingarna åker också fram. Jag äter ägg och när barnen var små målade vi äggen också. Lamm och karelska piroger är också tradition och så brukar göra en bukkett av påskliljor och videung. För mig är påsk ett firande med glädje.

EVA APPELGREN KARLSSON

- Vi målar påskbrev och pyntar hemma. Påskriset tas in och pyntas och så blir det påskliljor. Det är ju så vackra färger på våren som gör att man blir glad! Vi brukar baka en påskbakelse med någon gul garnering och så går det alltid några storfilmer om Jesus på TV som vi brukar titta på.

LINA KOLSMYR

- Jag tycker det är så skönt med påsken, just för att den inte är så full av traditioner. Men jag vill gärna gå till kyrkan någon gång under påskhelgen och vara ute och njuta av våren och umgås med familjen. Och så äta ägg, förstås.

LUKAS BLOMGREN

- Jag har som tradition att åka till mina föräldrar som bor på kusten, på Smögen. Vi brukar äta ett typiskt "julbord" på påsken med allt vad det innebär.

STILLA VECKANS VÄG FRAM TILL PÅSKFIRANDET

Påskan går från sorg till glädje. Och det märks också tydligt på hur gudstjänster och andakter utformas i Svenska kyrkan i påsktider.

– Varje gudstjänst och andakt har sitt eget tema, säger prästen Petra Waller i Götalundens kyrka, som här guidar oss genom Stilla veckan.

TEXT: ERIK TORSTENSSON FOTO: JERRY LÖVBERG OCH SHUTTERSTOCK

Prästen Petra Waller ser fram emot påskan, som går från sorg till glädje. – Påskdagen är verkligen glädjens dag, då vi firar att Jesus uppstod från det döda.

Påskfirandet inleds nämligen redan på Palm-söndagen, en vecka innan Påskdagen. I kyrkan anordnas sedan andakter både måndag och tisdag. Allt är inramat av blått eller violett, som är den liturgiska färgen under hela fastan, som inleds 40 dagar innan påskafton.

– Blått eller violett är eftertankens och botgöringens färg, berättar Petra Waller, som bland annat bär de olika färgerna i stolan, som är det långa vävda bandet som prästerna har runt nacken och ner över axlarna.

Veckan fortsätter i många kyrkor med onsdagens korsvägsandakt. Traditionen går tillbaka till 300-talet, då kristna samlades och bad vid alla de platser i Jerusalem som Jesus föll ihop på, under sin vandring mot korsfästelsen på kullen vid Golgata. Han tvingades själv att bära korset han skulle spikas upp på, enligt order från den romerske landshövdingen Pontius Pilatus. Under Korsvägsandakten används 14 olika bilder som skildrar vandringen från det att Jesus döms till döden, tills han tas ner från korset.

– Korsvägsandakten hjälper oss att förstå att det som hände för över 2 000 år sedan också handlar om dig och mig. Att Jesus faktiskt gav sitt liv för oss, säger Petra Waller.

På Skärtorsdagen växlas det till den liturgiska färgen vit.

– Då har vi både röda och vita blommor på altaret, som symboliserar brödets och vinets färg. Vitt är glädjens, renhetens och festens färg, berättar Petra.

Violett symboliserar eftertanke och botgöring, vitt är glädjens färg och den svarta symboliserar sorg. Dessa tre liturgiska färger syns i kyrkan under påsken.

PÅ SKÄRTORSDAGEN STANNAR församlingen upp vid Jesu sista måltid och firar en nattvardsgudstjänst, som i Götalundens kyrka i år leds av kyrkoherde Henrik Törnqvist. Mässan inleds med en agapemåltid för de som önskar. Agape står för Guds kärlek och den symboliska måltiden är en blandning mellan den judiska och den kristna påskmåltiden.

– Här hos oss har vi lamm, osyrat bröd, pepparrot, sallad doppad i salt och alkoholfritt vin. Lamm påminner oss om att Jesus offrade sig för oss. Det ojästa brödet symboliserar att det judiska folket tvingades fly undan slaveriet i Egypten väldigt hastigt och inte hann låta brödet jäsa, berättar Petra.

Agapemåltidens grönsaker påminner om våren. Att de dessutom är doppade i salt påminner om folkets tårar under slaveriet i Egypten, medan pepparrotens påminner om slaveriets bitterhet.

– Det är en symbolisk måltid där gemenskapen verkligen är i centrum, säger Petra Waller.

Efter Skärtorsdagens mäsas hjälps man åt att klä av altaret och släcka ner alla ljus i kyrkan. Under tiden läser någon texten ur den 3 000 år gamla profetian psaltaren 22, med sikte på långfredagen, som är Jesus dödsdag. Då är svart den liturgiska färgen:

– Det är sorgens färg och på Långfredagen har vi inga brinnande ljus i kyrkan. Kyrkklockorna ringer med dämpat ljud eller inte alls, och vi spelar heller inga instrument den dagen.

PÅ ALTARET PLACERAS fem röda rosor. De symboliserar de fem sårerna som Jesu fick i samband med korsfästelsen. Förutom att hans händer och fötter genomborrades med spikar, så stack soldater också ett svärd i sidan för att kontrollera att han verkligen var död. Rosorna ligger kvar till klockan tre på eftermiddagen, då de kompletteras med en vass törnekrona.

– Törnekronan symboliserar det hån som Jesus utsattes för eftersom han beskrevs som kung, berättar Petra.

På Påskdagen återgår den liturgiska färgen till vitt.

– Det är verkligen en glädjens dag. Då firar vi att Jesus uppstod från de döda, berättar Petra.

Påskdagens gudstjänst inleds med en procession in i kyrkan, med sex ljus och påskliljor, som placeras på altaret. Firandet fortsätter i kyrkan på Annandag påsk. Just i Götalundens kyrka så tar Petra Waller och hennes Country-gospelkör ton. Sångerna handlar om Jesus seger över döden och alla destruktiva krafter i världen.

– Det är vår hyllning till tron, hoppet och kärleken, säger Petra Waller.

På Påskdagen pryder påskliljor altaret tillsammans med sex ljus. Det är ett tecken på att mörkret vänts till ljus och att Långfredagens lidande är slut.

SE FILMEN PÅ
PATOS PLAY!

Scanna QR-koden
med mobilkameran.

VILKEN RÖRA!

Ta reda på vilka påskiga ord som gömmer sig nedan genom att kasta om bokstäverna.

SPIKSÅR _____

RYNKIG LACK _____

SPÅ SKUMT _____

HÄGRA GOLV _____

KNÅPA TOFS _____

ÅKER HASP _____

VERBSKÅP _____

**FÖR DIG UPP TILL 12 ÅR! MEJLA LÖSNINGEN TILLSAMMANS
MED DITT NAMN OCH DIN ADRESS SENAST 2 MAJ**

ANGE "BARNPYSSSEL" I ÄMNESRADEN.

Först dragna rätta svaret ger två biobiljetter. Därefter ger de följande fem rätta svaren var sitt presentkort å 100:- i Fair Trade Shop.

Vinnare från Patos nr 4 2024

Barkorsord

1:a pris Biobiljetter:

Astrid Gunnarsson

2:a pris - 100 kr Fair Trade Shop:

Doris och Dagny Bodin, Olle och Theo Hall, Hedda Pernbro, Maya Karfunkel Sosa, Alvar Stenberg

Patoskryssset

200 kr Fair Trade Shop:

Ulla Haglund

100 kr Fair Trade Shop:

Mona Nyman, Inger Hållberg, Bengt Gustafsson, Tomas Ryrå

Samtliga vinnare har meddelats.

VÅR- KRYSSSET

Kryssa rätt och vinn ett presentkort värt 200 kr hos Fair Trade Shop i Trollhättan.

Lös kryssset, fyll i nyckelbokstäverna som bildar ett ord i raden under korsordet och skicka in det till oss. **Bland de rätta svaren drar vi en vinnare** av ett presentkort värt 200 kr och fyra vinnare av ett presentkort värt 100 kr från Fair Trade Shop, Kyrkans Hus.

Rätt svar i förra numret: LÖFTEN

2 MAJ VILL VI HA DINA LÖSNINGAR

Skicka via mejl:

patos@svenskakyrkan.se

Skicka med post:

Svenska kyrkan Trollhättan, Patoskryssset
Box 161

461 24 Trollhättan

Märk kuvert/vykort med

"Patoskryss"

Lämna in ditt svar:

Kyrkans Hus, Drottninggatan 42

För att du ska vara med i dragningen behöver din lösning ha inkommit till oss senast 2 maj 2025.

Samtliga vinster hämtas i Fair Trade Shop, Kyrkans Hus, Drottninggatan 42, Trollhättan

Tror du apelsinerna vill bli juice?

Korsordskonstruktör: Lars-Göran Ståhl ©		MISSFLYT	FILM AV HITCHCOCK ELLER TÅGET		TRIKÅTYG OCH Ö I ENGELSKA KANALEN	FÖDA FÖR BARN	
			PÅVERKA OÄRLIGT	HÄNFULL SÅNG			
TRAKT							
HUVUDSTAD I ASIEN						2	
NEDOM ELLER ÖVERNATURLIG HÄNDELSE							
HÄFT DET BRA						ÄLDRE TYP AV GRAMMOPHONSKIVA	
					6		
MATEMATISK KONSTANT					STRÖM		
ÖRHÄNGE ELLER TILL DENNA PLATS					PLATS ATT SITTA PÅ & TILLITEN		
VILLA							
SKYNDAR ELLER SMÅRTAR						HUSKORS RÄKNEORD	
DEN SPETSIGA ÄNDEN ELLER LILLA HALVÖN	FINNS DET KLISTERREMSOR PÅ	LÖVTRÄD	CENTRUM FÖR UPPMÄRKSAMHET	HYLLA ELLER SÄNKA KAN VARA LYSANDE	FÅR DRA KONSTNÄRLIG LEDNING	SAMHÄLLE	
INFINNER SIG INTE	5					SKRIN	
TILLKÄNNAGETT OFFENTLIGT ELLER UPPGETT INKOMST							
PERSON SOM MIXAR OCH SPELAR MUSIK		FRAMTONING				FIRAS 4 JULI	LEDDER AV HIMMLER
SKIVA		CEREBRAL PARES		RIKTNING		PALLAT	
NUMMER		ÄR SPETSIG ELLER HONAN		GILLAR ALLT NYTT		DELAR	
TVINGADE NÅGON ATT BETALA UNDER HOT		3					
HÖJDPUNKT	STADSKÄRNA						DEL AV ANSIKTE
DEN GAV KOL ELLER SPELADE ZLATAN I				NY UPPLAGA			1
				YNKRYGGEN ELLER KREATUR		RÄNNA I BRÅDA	OBE-NÄGEN ATT UTFÖRA ARBETE
				FLYGER OMKRING		SKYDD	
FORDON MED MYCKET BRÄNSLE							
FLYGER OMKRING		BÖRJAN I ÄMBETET ELLER ACCESSEN					

CAMILLA JUHLIN

Vi ringde till prästen Camilla Juhlin, som lagom till påsken återvänder till Trollhättans församling efter fyra år i sin hemförsamling Åsaka-Björke.

14

Hur känns det att komma tillbaka till Trollhättan?

- Det är med stor förväntan jag återvänder. Jag har ju tidigare jobbat två år i Götalundens kyrka och ett år i Skogshöjdens kyrka, då jag också kombinerade det med att vara präst inom Sjukhuskyrkan på Näl.

Var kommer du att finnas mest framöver?

- Jag kommer att tillhöra församlingens norra område och där ingår just Götalundens kyrka och Skogshöjdens kyrka, så där kommer jag främst att finnas. Men jag ska också finnas tillgänglig för Sjukhuskyrkan på Näl när det finns behov av en extra präst där, och det känns fantastiskt. Just att finnas för människor på det sättet som Sjukhuskyrkan finns är ett väldigt gott sätt för oss att vara kyrka. Jag brinner mycket för själavård.

Du prästvigdes 2017. Vad är skillnaden på Camilla som jobbade i Trollhättans församling senast 2020 jämfört med 2025?

- Jag känner att jag alltmer landat i en grundtrygghet kring min identitet som präst, både kring styrkor och svagheter. Jag vet vad jag vill och kan, samtidigt som jag hela tiden vill fortsätta utvecklas.

Hur har det varit att jobba som församlingspräst i Åsaka-Björke, där du växte upp och både döptes och konfirmerades?

- Helt fantastiskt! Jag har verkligen fått återvända till mitt ursprung och det var just det som lockade mig med

den tjänsten när jag tackade ja. Som landsbygdspräst kommer du nära församlingen och du finns med i så många sammanhang. Det är speciellt. Jag har dessutom fått jobba tillsammans med exempelvis kyrkvårdarna som hjälpte mig när jag var ung i mitt sökande. Det var i Åsaka-Björke jag fick mitt kall att bli präst. Så det finns också ett visst vemod i att lämna, men jag vänder det till tacksamhet och har samtidigt en stor förväntan inför återkomsten till Trollhättan, där jag också alltid trivts väldigt bra.

Din första arbetsdag i Trollhättan är 10 april och då stundar påsken. Vad betyder den för dig?

- Det är ju verkligen den största och bästa tiden på året. Du skruvar upp och laddar inte bara för en dag, utan för att verkligen följa hela påskens drama från Jesu död till uppståndelsen. Vi firar något som varit, men vi firar också en framtid som kommer i form av hoppet. Fast det kanske viktigaste är att påsken också handlar om uppståndelsens kraft här och nu. Det där att vi människor kan "få livet tillbaka" efter att det varit jobbigt på olika sätt. Det vill jag alltid försöka förmedla och det är nog därför jag brinner extra mycket för just själavård genom enskilda samtal och gruppsamtal.

TEXT: ERIK TORSTENSSON FOTO: ISABELLÉ BELLARP

TEXT: ERIK TORSTENSSON
FOTO: JERRY LÖVBERG

elle

FÅNGAR NATUREN MED HJÄRTA OCH KÄNSLA

Han har kallats för Nordisk nestor och hans naturbilder har inte bara visats i Sverige, utan också på annat håll i världen. Men Jan Grahn är ingen man av stora ord. För honom är det viktigaste att kunna fortsätta fotografera och försöka utveckla sitt bildskapande.

– Att bli ett med naturen kan vara en andlig upplevelse, säger den snart 95-årige Trollhättedefotografen, som under en parallell och 40-årig lärarkarriär också hunnit med att undervisa hundratals elever i biologi.

Jan Grahn var bara 17 år när han med sin första egna kamera fångade bogserbåten och pråmarna i Göta älv vid Gamle Dal. Året var 1947 och bilden är Jans äldsta bevarade foto, som också blivit historiskt bevarat i boken om Trollhättan 100 år.

Hornugglan representerade Sverige vid en internationell fotosalong i Madrid 1985. Jan fotograferade ugglan nära Karlberg vid älven. Detta är sannolikt hans mest reproducerade bild.

DET ÄR EN grådisig januariförmiddag när vi knackar på hemma hos Jan och hustrun Daisy i huset i stadsdelen Torsred. Här har paret bott sedan 1964 och sett sina två barn växa upp.

– Jag älskar Trollhättan och har aldrig haft en tanke på att flytta, säger Jan, som är uppvuxen i Strömslund.

KANSKE VAR DET oljemålningen med två havsörnar som skulle ta en eider, som tidigt inspirerade Jan att vilja skildra naturen på sitt sätt? Den satt ovanför hans bäddsoffa i stora rummet under barndomsåren. Jans mamma och pappa hade fått den i bröllopsgåva och var en god kopia av den erkände naturkonstnären Bruno Liljefors (1860-1939). Liljefors betraktas än idag som en av konstvärldens viktigaste naturskildrare.

– Min pappa var konstintres-

serad och dessutom en duktig tecknare. Teckningsförmågan har jag haft med mig under alla år som biologilärare. Jag ritade upp allt från blodomlopp till hur naturen är konstruerad på svarta tavlan i klassrummet, i stället för att använda färdiga bilder. Det var nog i min roll som lärare som jag utvecklade mitt sätt att berätta. Jag älskar

”

DET ÄR EN ANDLIG UPPLEVELSE SOM ÄR SVÅR ATT BESKRIVA

berättandet, och jag gick alltid till lärarjobbet med glada steg. Det hände att jag kom i fältkläder direkt från en fotorunda tidig morgon, berättar Jan och låter kokkaffet skölja ner en av de goda kakorna som Daisy ställt fram i vardagsrummet. Fönstren vetter ut mot trädgården på baksidan huset.

DET HAR GÅTT 72 år sedan de träffades vid en jazzkväll på Wauxhall i Göteborg. Daisy, som är född i Borås och via Nyköping kom till Trollhättan som tioåring, var där med en väninna. Daisy och Jan kände till varandra eftersom de gick på realskolan i Trollhättan samtidigt. Jan hade gått till Wauxhall med sina jazzintresserade studiekompisar för att njuta av saxofonisten Malte Johnsons storband. Sedan den kvällen 1953 har det varit Daisy och Jan och 2025 stundar firandet av deras 70-åriga

bröllopsdag.

– Att det blev Jan och jag har jag aldrig ångrat en sekund, säger Daisy.

Vid sidan om sitt jobb som bokförfare har hon haft ett stort engagemang för gymnastik. Inte minst inom NIF-gymnassterna i Trollhättan och World Gym. Hon har även haft en roll

Naturens pånyttfödelse fascinerar, men är svårfångad med kameran. Dessa fräken med sina sporgömmen fotograferade Jan vid kanten av vägen som leder till Brandsbo, nära Åkerström söder om Trollhättan.

Bilden av skatan kom till hemma i Jans trädgård för fem år sedan. Oskärpan ger färgerna en särskild lyster och bilden tillhör Jans personliga favoriter.

för Jan i hans jobb som fotograf.

– Eftersom jag har en deffekt på färgseendet så har Daisy ibland hjälpt mig att se över färgställningen i bilden, för att undvika ett onödigt "färgstick". Det har varit värdefullt. Och utan familjens stöd hade min verksamhet varit omöjlig.

Sonen Peter har varit med Jan på otaliga färder, både när och fjärran.

– Idag är Peter en ytterst kompetent fotograf med fåglar som favoritmotiv. Som läkare var han minsann inte heller något dåligt sällskap för mig att ha med på äldre dar, säger Jan och skrattar.

EFTER EN INCIDENT 2023 har Jan bestämt sig för att ställa undan bilen för gott. Det har varit en svår omställning.

– Från att i alla år kunnat åka vart jag vill alla tider på dygnet för att fotografera, så är jag nu väldigt begränsad. Men jag hittar fortfarande fina bilder

både här i trädgården och på Tuppekullen tvärs över gatan, berättar Jan.

VI SLÅR OSS ner vid datorn i arbetsrummet och Jan visar bland annat koltrasten som han fångade på bild bakom huset nyligen. Precis som många andra av hans bilder ser den nästan målad ut.

– Jag har ofta fått höra att mina bilder har en känsla av akvarell, säger han och visar några av sina personliga favoriter på bildskärmen.

Efter att under många år tillbringat otaliga timmar i mörkrummet nere i källaren med framkallning av sina analoga bilder med hjälp av fotovätskor, är det numer ett helt digitalt arbete. Jan, som genom åren bland annat varit testfotograf för erkända Hasselblad, var tidig med att ställa om till den digitala tekniken.

– Det ger ju helt fantastiska möjligheter.

Sin första kamera fick han av sina föräldrar 1947. Det var med den han fångade en bit av Trollhättans historia en kylig vintermorgon, när han promenerade utmed älven vid Gamle Dal. Där kom bogserbåten med pråmarna i dimman över det stilla vattnet. Bilden tillhör en av de klassiska Trollhättebilderna och finns bland annat med i boken Trollhättan 100 år.

– Men under många år var negativet försvunnet. Jag hittade det så småningom bakom en hylla i källaren och tyvärr var negativet repigt och illa hanterat. Men tack vare den digitala tekniken kunde jag reparera det. Bilden är speciell för mig, eftersom det är den första som finns bevarad.

Lusten att fånga livet i naturen växte fram under ungdomsåren.

– Vid indianlekarna i skogen nära hemmakvarteren uppkom en önskan att kunna återberätta vad vi upplevde i

skogens skrymslen. Den lusten är fortfarande stark och det har aldrig varit roligare att fotografera än det är idag. Samtidigt har det blivit svårare, eftersom anspråket på bilden av naturliga skäl är helt annolunda med den nya tekniken.

VI HAR FÖRFLYTTAT oss ner i källaren. Jan visar bilder som ligger på ett stort bord och står utmed väggarna. Mycket av det har genom åren visats på utställningar. Anekdoterna avlöser varandra och att Jan Grahn är en berättare av rang råder inget tvivel om. Det är allvar varvat med skratt och eftertanke om allt från livet som fotograf till rollen som pappa. Det är just den där sanna kärleken till fotograferandet, varvat med en varm humor och glimt i ögat, som har fångat åhörarna vid hans långt över 500 föreläsningar genom åren. Samtliga tillfällen finns dokumenterade.

– Oavsett om det varit ett litet sällskap i en bygdegård eller i större sammanhang, så har

jag alltid känt ett stort ansvar gentemot både arrangören och publiken, på samma sätt som jag alltid kom väl förberedd till mina elever i skolan. I början bytte jag

”

DET HAR VARIT, OCH ÄR FORTFARANDE, EN PASSION

diabilderna för hand vid mina föreläsningar, men de senaste åren har ju presentations-tekniken utvecklats något enormt, konstaterar Jan.

Den senaste utställningen gjorde han våren 2022 i konstnären Göran Löfwings Ateljé nära Hornborgasjön. Några fler är inte planerade.

– Där har jag nog kommit till vägs ände. Det är väldigt mycket jobb och jag är förmodligen överdrivet noggrann. När jag ställde ut på Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm blev intendenten oerhört förvånad och imponerad när jag kom med min centimeterritning över hur jag önskade att rummet skulle se ut. Och hur tavlorna kunde hängas, berättar Jan.

Hans fotograferande har

alltid varit 100 procent på allvar, men samtidigt fyllt av lust och nyfikenhet.

– Det handlar om att fånga en känsla. Jag har fotograferat djur och natur i flera delar av världen och nästan i Sveriges alla landskap. Det har funnits stunder då jag verkligen blivit ett med naturen. Det är en andlig upplevelse som är svår att beskriva,

säger Jan.

Han har också fotograferat mycket kulturhistoria. Bland annat många av Sveriges medeltidskyrkor.

– Kykorummet är en fantastisk plats och kyrkan i sig gör oerhört mycket nytta i dagens samhälle med sitt sociala arbete både för unga och äldre. Där finns en social gemenskap och en omtanke.

DET STORA NATURINTRESSET

ledde inte bara till att han utbildade sig till biologilärare och studerade zoologi och botanik vid universitet. Han har också varit drivande i flera föreningar både med fokus på naturvård och naturfotografering. Jan var även med och jobbade hårt för att Hullsjön, med sitt rika fågelliv skulle bli naturreservat, vilket den också blev 1977. Han är ett erkänt namn inom Nordisk naturfotografi och har genom åren fått flera utmärkelser och stipendier. På ett sätt slöts den symboliska konstnärliga cirkeln 2013. Jan fick då frågan om att ställa ut bilder i anslutning till utställningen Naturlyrik och färgens klang, med Bruno Liljefors-målningar på Prins Eugens Waldemarsudde på Djurgården i Stockholm.

– Jag fick med fyra av fem inskickade fotografier och det

Sedan länge sker all bildbearbetning digitalt. Vid datorn är Jan Grahn fortfarande också en mycket flitig skribent.

var förstås oerhört hedrande och högtidligt att få se dem där, med tanke på att jag beundrat Bruno Liljefors ända sedan barnsben. Hans målningar är så otroligt verklighetstroga, men trots att det är olja och dokumentärt, så är det inte tungt. Jag har tagit bilder som är väldigt starkt influerade av Bruno Liljefors, men jag är inte helt säker på att jag var medveten om det när jag tog dem.

SE FILMEN PÅ PATOS PLAY!

Scanna QR-koden
med mobilkameran.

DET RINGER PÅ dörren och en av Jans tidigare elever hälsar på. Med sig har han ett knippe äldre bilder som han vill att Jan ska titta på.

– Det är fantastiskt att få ha kvar en relation med dem som jag en gång undervisat. I samband med en föreläsning så kom det faktiskt fram en tidigare elev och berättade att han valt att utbilda sig till biologilärare. Han använde sig fortfarande av anteckningar från mina lektioner. Det var fint att höra, säger Jan.

Generellt sett har han annars lite svårt att ta emot beröm.

– Men det är klart att det är roligt med uppskattning och jag vet ju var kvalitetsribban ligger när det gäller modern naturfotografering.

VAD ÄR DET då som kännetecknar en Jan Grahn-bild? Han har förstås fått frågan ofta.

– Allt ligger i betraktaren öga, men för mig handlar det om en känsla. Jag brukar säga att jag fotograferar med hjärtat. Rent fototekniskt kan det handla om hur du skapar en relation mellan själva objektet och bakgrunden, om ljuset och skuggorna. Ja, om hela kompositionen. Även om de tekniska möjligheterna att kunna ta bra bilder har ökat enormt, så är det ingen garanti för att verkligen ta en bild som griper tag i dig. Och det är vad det handlar om.

Jan har otaliga exempel på hur han lagt både timmar och dygn för att fånga just den där visionen han haft om en speciell bild. Som när han till slut, efter otaliga försök fick bilden han önskat på vårens fräken med sina sporgömmen.

– Då hade jag legat där på magen många gånger med olika objektiv och i olika ljus. Den bilden var ingen slump.

Även om han nu är bunden till att mest fotografera hemma i trädgården, så lär han sig fortfarande saker.

– För mig har det aldrig bara varit ett intresse. Det har varit, och är fortfarande, en passion.

Kanske är rubriken från en lokaltidning, efter en av Jans föreläsningar, ganska talande: ”Gud skapade, Linné ordnade, Jan Grahn fotograferade”

– Den är faktiskt både lite tokig och hedersam. Jag har alltid fascinerats av Carl von Linné och har skrivit flera artiklar om honom. Bland annat i samband med 300-årsjubileet av hans födelse.

Med tusentals bilder i datorn och närmare hundra utställningsbilder på lager, så har

Namn: Jan Grahn

Född: 24 augusti 1930 i Trollhättan

Familj: Hustrun Daisy, 2 barn, 6 barnbarn och 11 barnbarnsbarn

Bor: Villa i Torsred, Trollhättan

Yrkeskarriär: En av Sveriges främsta naturfotografer med en 40-årig lärargärning bakom sig, varav längst tiden som biologilärare i Trollhättan på högstadiet och Komvux. Har producerat fyra böcker och skrivit mängder av tidsskriftsartiklar om natur och varit flitigt anlitad som föreläsare. Har fått ta emot många utmärkelser och stipendier. Av Naturvårdsverket utsedd till Årets Naturfotograf 2011 och av Svenska Naturfotograferna mottog han 2016 hederstiteln Naturfotograf Emeritus.

Föreningsengagemang:

Var en av initiativtagarna till Naturskyddsföreningarna i Trollhättan och Norra Älvsborg. Var också med och startade föreningen Naturfotograferna.

Om kärleken till Trollhättan:

– Jag har alltid varit hemmakär. Även om jag gjort fantastiska resor, så har det bästa ändå alltid varit att komma hem.

Om regeringens förslag till uppluckrat strandskydd:

– Det oroar mig sett till både allemansrätten och den biologiska mångfalden.

Om sin egen favoritbild:

– Har jag någon sådan? Det skulle möjligen vara bilden av skatan.

Jan börjat fundera på hur hans fotografier kan sprida glädje även i framtiden.

– Jag har några funderingar och idéer.

Han är tacksam för att fortfarande ha hälsan.

– Att vid min ålder kunna hantera både kameran och datorn betyder extra mycket. ♥

Senaste artiklarna i serien:

Patos #2 2024: Förtroendevalda Heléne Berglund, Anita Glemring och Vilhelm Yngvesson

Patos #3 2024: Kocken Ronnie Levinsson, Gräsviken

Patos #4 2024: Himmel & Pannkaka med pedagogen Robert Samuelsson och musikpedagogen Heta Andreasson

Svenska kyrkan Trollhättans kyrkoherde Henrik Törnqvist gläds åt samverkan med andra kristna kyrkor i Trollhättan.

20

KRISTEN SAMVERKAN I VÄRLDEN, I SVERIGE – OCH TROLLHÄTTAN

Under 2025 firas 100-årsjubileet av det stora ekumeniska mötet i Stockholm, som blev avstampet för det som idag är ett globalt, nationellt och lokalt samspel mellan olika kristna kyrkor och samfund. I Trollhättan träffas åtta kyrkor återkommande inom Trollhättans Ekumeniska råd.

– Det finns en styrka i vår mångfald och vår ekumeniska gudstjänst i samband med Fallens dagar i juli är en årlig höjdpunkt, säger Svenska kyrkans kyrkoherde Henrik Törnqvist, som nyligen valdes till ordförande i rådet.

ORDFÖRANDESKAPET ROTERAR MELLAN de medverkande kyrkorna, som i rådet träffas fyra gånger per år för att utbyta erfarenheter.

– Vi gästar ibland också varandras kyrkor och predikar och är som lokala familjer inom kristendomen. Vi delar samma tro, men skiljer oss åt i våra traditioner, säger Henrik Törnqvist.

SVERIGES KRISTNA RÅD

beskriver ekumenik som just relationer och viljan att stärka de kristnas inbördes gemenskap, oavsett om du är katolik, ortodox, pingstvän eller svenskkyrklig. Alla ingår i en enda världsvid kyrka. Idag har Sveriges kristna råd 27 medlemskyrkor. Grunden till rådet, som bildades 1933, lades av Svenska kyrkans ärkebiskop Nathan Söderblom, som 1925 bjöd in till det som blev ett betydelsefullt avstamp för dagens ekumeniska rörelse. Kristna ledare från hela världen deltog och Stockholmsmötet fick stor internationell betydelse. Både för kyrkans ekumeniska liv och i ett större samhällsperspektiv. Mötet genomfördes i ett krigshärjat Europa och utmanade i sin samtid en djupt splittrad kristendom. Det framhålls av Sveriges Kristna råd, med anledning av 100-årsjubileet. Rådet konstaterar också att frågan om fred fortfarande är minst lika aktuell. Temat för året är ”Tid för Guds fred”.

– I ett historiskt perspektiv var det något helt fantastiskt som Nathan Söderblom gjorde, konstaterar Henrik Törnqvist.

NATHAN SÖDERBLOMS INITIATIV ledde till att han fick ta emot Nobels fredspris 1930, då

konferensen 1925 samlade kyrkoledare på ett sätt som inte skett sedan det första ekumeniska kyrkomötet hölls i Nicea, dagens Iznik i Turkiet, för exakt 1 700 år sedan. Då var det kejsare Konstantin som bjöd in närmare 300 kristna biskopar från hela romerska riket för att diskutera ”teologi och kyrklig ordning” i ett försök att enas

”

FRÅGAN OM FRED ÄR MINST LIKA AKTUELL FORTFARANDE

i vissa grundläggande frågor. Kejsare Konstantin hade tolv år tidigare, år 313, infört religionsfrihet i Romarriket. Men inom den unga kyrkan fanns ändå en teologisk oenighet om synen på Guds sons, Jesu Kristi relation till Gud Fadern. Vid mötet i Nicea slogs till slut fast att ”Fadern och Sonen är av samma väsen” vilket också lade grunden för den Niceanska

trosbekännelsen, som fick sin slutliga formulering drygt 50 år senare. Det är den trosbekännelsen som än idag läses gemensamt inom kristendomen i olika gudstjänster. Den sammanfattar att kristen tro är tron på en treenig Gud: Gud som Fader, Son och Ande: ”Vi tror på Gud Fader allsmäktig, himmelns och jordens skapare. Vi tror också på Jesus Kristus, hans enfödde Son, vår Herre, vilken är avlad av den helige Ande...”

UTÖVER ATT SVERIGES

Kristna Råd i år uppmärksammar Stockholmsmötet för 100 år sedan, så uppmärksammas i år också det historiska första mötet år 325. Målet är att rådet ska fortsätta stärka det ekumeniska engagemanget både nationellt och lokalt. Bland annat vill Sveriges kristna råd genom initiativet ”Gemensam Pingst” inspirera till att den helgen arrangerar ekumeniska sammankomster och interreligiösa möten.

Intresset var stort när kristna ledare från hela världen 1925 besökte Sverige. Bilden är tagen utanför Domkyrkan i Uppsala. Foto: Uppsala universitetsbibliotek

GENOM ÅREN HAR Sveriges kristna råd breddats och jämfört med Stockholmsmötet 1925 så finns såväl Romerskkatolska kyrkan som Pingströrelsen med som medlemmar idag. Fokus då, för 100 år sedan, låg på möjligheterna som möten mellan människor och olika kyrkor skapar. Bland annat drevs frågan om en samlad internationell ekumenisk organisation och det ledde till bildandet av Kyrkornas världsråd 1948. Idag samlar Kyrkornas världsråd kyrkor och samfund från 110 länder och representerar 580 miljoner kristna från olika traditioner. I visionen understryks bland annat att uppmärksamma hot mot mänskligheten och uppmuntra kyrkorna att ta bättre hand om skapelsen genom att värna om jorden och dess invånare.

I TROLLHÄTTAN SAMLAS åtta kristna kyrkor inom TER; Trollhättans Ekumeniska Råd. Utöver

Svenska kyrkan Trollhättan ingår också representanter för Pingstkyrkan, Frälsningsarmén, Eumeniakyrkan, Katolska kyrkan, Kronokyrkan Trollhättan, Syrisk Ortodoxa kyrkan, Lindvedens Missionskyrka och Rommele församling, som är en egen församling inom Svenska kyrkan och precis som Trollhättans församling tillhör Skara stift.

KYRKOHERDE HENRIK TÖRNQVIST uppskattar och sätter stort värde på den lokala samverkan.

– Vi har olika relationer till olika delar av vår gemensamma kristna 2000-åriga tradition. Den kan se lite olika ut i gudstjänsten, men vi har alla i grunden samma tro och viktiga budskap. En vanlig missuppfattning än att den Lutherska kyrkan och Katolska kyrkan är olika religioner, men det handlar om olika traditioner, understryker Henrik.

HAN KONSTATERAR ATT de olika inriktningarna inom kristendo-

men rent historiskt bottnar i olika tolkningar och inte sällan konflikter.

– Men idag upplever jag att alla känner att det finns en styrka i mångfalden och det faktum att vi delvis har olika kyrkotraditioner. Inte minst här i Trollhättan finns en vilja till samverkan och en stor respekt för varandra, säger Henrik, som i anslutning

Om ordet ekumenik

Kyrkornas vilja att samtala, samarbeta och att söka enhet kallas ekumenik. Ordet ekumenik kommer från grekiskans "oikoumene" som kan översättas med "den bebodda världen". Ordet är bildat av "oikos" som betyder hus och ekumenik kan beskrivas som att leva tillsammans i samma hus.

Även om kristenheten är uppdelad i olika kyrkor och samfund, så är de egentligen bara olika delar av den enda världsvida kyrkan. När delarna samtalar och samverkar kallas det för ekumenik.

Källa: Sveriges kristna råd m fl.

till årsmötet den 13 mars övertog det roterande ordförandeskapet i TER.

UTÖVER ATT MEDLEMSKYRKORNA träffas fyra gånger per år, så har de också två gemensamma arrangemang. Den gemensamma böneveckan i januari är global.

– Då besöker vi bland annat också varandras kyrkor och predikar hos varandra, berättar Henrik.

DEN EKUMENISKA GUDSTJÄNSTEN vid Tunet i samband med Fallens Dagar i juli är en annan stark tradition med lokal prägel, som lockar många. Henrik ser fram emot året som ordförande.

– Jag vill fortsätta uppmuntra till att vi kan prata om allt. Som jag ser det är ekumenik är en styrka av två skäl. Dels att vi inser vad mycket vi har gemensamt mellan våra olika kyrkor, men också att du kan lära känna ditt eget sammanhang på ett nytt sätt. Det ger nya insikter och fördjupar relationer. ♥

*Nathan Söderblom (1866–1931) tilldelades Nobels fredspris 1930 för sitt ekumeniska arbete. 1914 valdes han till ärkebiskop och överhuvud för Svenska kyrkan. Han var också ledamot av Svenska akademien
Foto: Uppsala universitetsbibliotek*

Fyra olika kyrkofamiljer inom kristendomen

I Sverige och runt om i världen finns olika kyrkor med olika syn på delar av den kristna tron. Inom Sveriges kristna råd finns 27 medlemskyrkor och tre så kallade observatörer (ej rösträtt) med sammanlagt cirka 6,5 miljoner medlemmar. Från reformationens kyrkor som formades på 1500-talet har ytterligare nya kyrkor och samfund bildats och den svenska kristenheten speglar utvecklingen. Många av reformationens kyrkobilddningar finns representerade här och genom bland annat migration har både den romersk-katolska och ortodoxa fått ett starkt fäste i Sverige. I grunden är dock den världsvida kristna kyrkan en enda, och består av alla som bekänner att Jesus Kristus är Herre.

Lutherska kyrkor

Cirka 6 miljoner medlemmar i Sverige, med Svenska kyrkan som den största lutherska kyrkan. Svenska kyrkan är en öppen folkkyrka. Vid millennieskiftet skildes Svenska kyrkan och staten åt. I världen finns 75-80 miljoner bekännare. Den Lutherska kyrkan formades av den tyske munken Martin Luther och fick ett starkt fäste i norra Europa på 1500-talet, genom det vi kallar reformationen.

Luther ville förändra den dåvarande romersk-katolska kyrkan, som sedan år 1054 dominerat Västra Europa, medan Östra Europa varit mer ortodox med uppfattningen att den står för den mer ursprungliga kristna tron. De flesta som förblev kristna i Mellanöstern och Nordafrika även efter islams genombrott på 600-talet, tillhör den ortodoxa kyrkan.

I den lutherska kyrkofamiljen inom Sveriges kristna råd finns ytterligare ett antal mindre medlemskyrkor, utöver Svenska kyrkan. Exempelvis Estniska evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige, Ungerska protestantiska kyrkan och Lettiska evangelisk-lutherska kyrkan.

Frikyrkor

Cirka 235 000 medlemmar finns inom den frikyrkliga kyrkofamiljen i Sverige. Antalet bekännare i världen uppgår till cirka 500 miljoner. Sveriges Frikyrkosamråd (FSR) är ett samarbetsorgan för sex frikyrkor i Sverige: Pingst FFS, Equmeniakyrkan, Evangeliska Frikyrkan, Frälsningsarmén, Svenska Alliansmissionen och Svenska Adventistsamfundet.

Katolska kyrkan

Cirka 120 000 medlemmar i Sverige. Tillsammans bildar de sedan 1953 Stockholms katolska stift som omfattar hela Sverige. Katolska kyrkan utgör en världsvid gemenskap med omkring en miljard medlemmar i alla världsdelar med sitt andliga centrum i Rom. Sverige fick full religionsfrihet 1952 och katolska kyrkan, som förbjöds i Sverige på 1500-talet, kunde då åter etableras här.

Ortodoxa och Österländska kyrkor

Cirka 95 000 medlemmar i Sverige. Världen över finns omkring 300 miljoner bekännare. De ortodoxa och österländska kyrkornas tydligaste yttre kännetecken är den rika och symboliskt laddade liturgin, gudstjänst- och bönelivet.

Källa: Sveriges kristna råd m fl.

elle

HJÄLP TILL ATT HÅLLA INVASIVA ARTER BORTA FRÅN KYRKOGRÅRDEN

Många är både vackra och pampiga, men invasiva växter kan ställa till stora problem både hemma i trädgården och på våra begravningsplatser. På Håjums och Götalundens begravningsplatser i Trollhättan ser kyrkogårdsarbetarna till att hålla lupiner och jättebalsamin i schack. Och extra koll hålls nu inför våren för att stoppa den nya invasiva plattmasken.

”

INVASIVA ARTER ÄR ETT AV DE STÖRSTA HOTEN MOT BIOLOGISK MÅNGFALD

225

För kyrkogårdschefen Frank Thorén Hall, biträdande kyrkogårdschefen Pia Dosé och deras kollegor är uppmärksamheten stor för att förhindra spridningen av invasiva växter.

MED NAMN SOM sidenört, gudaträd, parkslide och gul skunkkalla låter de ju tämligen ofarliga, men invasiva främmande växter är faktiskt inget att leka med. Det är nämligen arter som med hjälp av oss människor har hamnat på fel plats och som inte passar in i ekosystemet där de hamnat. Effekten blir att de tränger ut inhemska

växtarter som riskerar att slås ut.

– Invasiva arter är ett av de största hoten mot biologisk mångfald, konstaterar Pia Dosé, biträdande kyrkogårdschef i Trollhättans Församling och dessutom rutinerad trädgårdsodlare.

NÄRMARE 30 AV de nästan 90 invasiva växter som finns i EU-förteckningen över växter som inte får planteras, odlas, transporteras eller användas, förekommer i Sverige, enligt Naturvårdsverket. Att förebygga att rådjur och harar ger sig på planteringarna tillhör vardagen för kyrkogårdspersonalen, liksom att hantera invasiva arter, även om begravningsplatserna i Trollhättan varit relativt förskonade.

– Men vi har både lupiner och jättebalsamin. Det är inga mängder, men generellt sett är det viktigt att alla som besöker gravar och ska plantera tänker på vad det är för plantor och varifrån de kommer. Man får absolut inte ta med sig invasiva växter hit. Det kan skapa stora bekymmer och innebär också mycket merarbete, så här måste vi alla ta ett gemensamt ansvar, säger Pia Dosé

ÄVEN JORDEN FRÅN torpet eller hemifrån villaträdgården kan innehålla rester av invasiva växter. Och arterna som hamnat fel kan i ett större perspektiv faktiskt orsaka stora negativa effekter på jord- och skogsbruk och dessutom i enstaka fall faktiskt vara farliga för både oss människor och djur.

– Så fort vi upptäcker invasiva arter så tar vi bort dem för att förhindra spridning. Vår avsikt är också att vidareutbilda ett antal medarbetare kring främmande arter och hur de ska bekämpas, säger Pia Dosé.

Just omhändertagandet är viktigt. Invasiva växter får exempelvis absolut inte läggas i vanliga komposter. Trollhättan Energi, som ansvarar för Återvinningscentralen Håjum, är tydliga med vad som gäller:

”Invasiva främmande växter ska isoleras i dubbla plastsäckar och läggas i anvisat kärl på återvinningscentralen. Knyt eller tejpa påsen noga, ingenting får ramla ur säcken. Du ska inte lägga dem i naturen, på komposten eller i kärlet för trädgårdsavfall. Kontakta personalen innan du slänger säcken.”

”

ALLA HAR ETT GEMENSAMT ANSVAR

lagstiftningen. Ännu finns det däremot inga lagstadgade skyldigheter när det gäller parkslide och blomsterlupin.

EN NY INFILTRATÖR i ekosystemet är den invasiva plattmasken Obama nunbgara. Länsstyrelsen i Västra Götaland har nyligen gått ut med strikta direktiv till bland annat kyrkogårdsförvaltningarna om hur den ska stoppas. En spridningsväg kan vara via importerade växter.

I Sverige noterades blomsterlupin första gången som förvildad 1870 i Skåne. Lupinen är etablerad i hela landet förutom Norrbottens inland och norra fjällen. Arten sprider sig snabbt och är vanligt förekommande längs vägar, järnvägar och i trädgårdar.

Blomsterlupin omfattas idag inte av den lagstiftning som rör invasiva främmande arter, men eftersom den är mycket invasiv rekommenderar Naturvårdsverket att man avstår från att plantera den och försöker förhindra att den sprider sig om man har den på sin mark.

– VI KÖPER endast svenska, lokalodlade säsongplantor. Även fleråriga växter som perenner, buskar och träd köper vi av en lokal handels-trädgård. Där har de i sin tur märkt upp sina växter med så kallade växtpass, så att ursprunget är tydligt, påpekar Pia Dosé.

Den nämnda plattmasken påminner om ett smalt gulnat löv och är upp till åtta centimeter lång, men lägger millimetersmå ägg. Extra vaksamhet och kontroll innan plantering är direktiven som gått ut till alla som hanterat importerat växtmaterial.

– Just för plattmasken är rådet att lägga dem i ett kärl och hålla kokhett vatten på, eller lägga den i en burk och ställa in i frysen i ett dygn. Vi kommer att hålla ett extra öga efter den när vårplanteringarna börjar, säger Pia Dosé.

Plattmasken har nu även upptäckts i Sverige. Undersök inköpta plantor och rapportera eventuella fynd till Länsstyrelsen.

Gul skunkkalla är en storvuxen kallväxt från Nordamerika som är mycket invasiv. I Sverige har vi en chans att stoppa spridningen av den om vi tar tag i problemet nu, enligt Naturvårdsverket.

ETT ANNAT INVASIVT djur är mördarsnigeln, som förra året var ett stort problem även på begravningsplatserna i Trollhättan.

– Det kan finnas spår av mördarsniglar i jord och växter som anhöriga tar med sig från trädgården, så där är det extra viktigt att vara uppmärksam.

För flera invasiva växter räcker det att små levande bitar finns kvar i jorden för att de ska komma tillbaka snart igen. Andra arter kan sprida mängder med frön om bekämpningen utförs vid fel tillfälle på året. Efter en mekanisk bekämpning är det därför bra att etablera inhemska växtarter på platsen igen. En del perenner är särskilt känsliga för bekämpningsmedel på sensommaren och hösten när de förbereder sig inför vintern genom att dra tillbaka näringsämnen från bladen. Det gör att bekämpningsmedlet via bladen får en kraftigare effekt.

Invasiva växter kan också angripas med biologisk bekämpning, även om det är ganska ovanligt i Sverige. Är det helt främmande arter kan man under noggranna former behöva importera organismer från växtens ursprungsområde för att hitta ett effektivt biologiskt bekämpningsmedel. Helt enkelt för att det ofta saknas organismer i den svenska naturen som är anpassade till att äta av främmande växter.

TRE SÄTT ATT BEKÄMPA INVASIVA VÄXTER

Mekanisk bekämpning: Du tar helt enkelt bort en invasiv växt genom att skära, klippa, gräva eller dra. Det går också att kväva växten genom täckmaterial eller hålla hett vatten på för att döda känsliga delar, som rotsystemet. Det viktigaste att verkligen försöka ta bort hela växten och se över området där arten finns.

Kemisk bekämpning: Bekämpningsmedel ska helst undvikas. Om det absolut krävs ska medel självklart användas i enlighet med lagstiftning och nödvändiga tillstånd. Arbetsinsatsen är ofta mindre jämfört med mekanisk bekämpning, men däremot kan den behöva upprepas flera gånger. Medlet sprutas, injiceras eller penslas direkt på växten.

Biologisk bekämpning: Med biologisk bekämpning tar man hjälp av levande organismer. Det kan vara allt från små mikroorganismer till större växtätande djur. I Sverige är det en ganska ovanlig metod. Bökande grisar och betande getter som avlägsnar jätteloka har provats och försök pågår inom EU med en växtätande insekt mot parkslide. Syftet är att utveckla miljövänliga metoder.

TÄNK PÅ ATT:

- Bekämpa invasiva arter så snart det går, innan de sprider sig.
- Stäm av med grannar och markägare om de också har arten på sina fastigheter.
- Ta reda på vilken bekämpningsmetod som är effektivast.
- Hantera växtrester enligt riktlinjerna. De får absolut inte läggas på komposten eller i naturen. För parkslide är risken extra stor att felaktig hantering förvärrar situationen.

Läs mer om invasiva främmande arter på naturvardsverket.se

Källa: Naturvårdsverket

Jättebalsamin är en snabbväxande, giftig växt från Nordamerika. Den har genom sin konkurrenskraft en förmåga att förändra hela ekosystem.

KALENDARIUM

TROLLHÄTTANS FÖRSAMLING

MUSIK

TISDAGSORGEL

Varje tisdag kl 12.15, till och med 27 maj, i Trollhättans kyrka. Fri entré.

MUSIKGUDSTJÄNST

18 april kl 18.00 i Trollhättans kyrka. John Stainer: The Crucifixion. Trollhättans Motettkör, Vänersborgs Oratoriekör, Alexander Grove - tenor, Marco Stella - baryton, Mattias Eklund - orgel, Helene Mossberg Hjerten - dirigent.

SOMMARSÅNG MED SYSKONRINGEN

5 juni kl 18.00 i Trollhättans kyrka. Bjuder på välkända sånger och lite allsång.

NATIONALDAGSKONSERT

6 juni kl 18.00 i Lextorpskyrkan. Med Trollhättans Motettkör och kören Lyriska. Mingel med tilltugg innan konserten. Fri entré.

MUSIK I GÖTALUNDEN

4 maj kl 17.00 i Götalundens kyrka. Bokmalen i Böckernas bok. Barnmusikal av Karin Runow. Barnkör från hela församlingen medverkar. Emma Bengtsson och Heta Andreasson, piano och dirigering. Dessutom bjuder vi på en annan musikalisk överraskning.

MMM OCH SKOGSHÖJDSKÖREN

13 april kl 18.00 i Skogshöjdens kyrka. MMM består av Martina Braglin Ringberg, Maria Löfberg, Markus Leandersson. De sjunger tillsammans med Höjdarna och Skogshöjdskören.

STABAT MATER

MUSIK I STILLA VECKAN

14 april kl 18.00 i Lextorpskyrkan.

Med Göteborg Baroque. Stabat Mater är den kristna hymnen om Jungfru Marias lidande vid Jesu korsfästelse och brukar framföras i fastetid.

VALBORGSMÄSSOFIRANDE I LEXTORPSKYRKAN

30 april kl 18.30–20.00

Vårtal, körsång, servering, andakt och barnaktiviteter.

SOMMARFEST

FÖRSTA JUNI

Kl 11.00 i Skogshöjdens kyrka. Körskoj och Höjdarna medverkar. "Petras patrask" spelar irländsk folkmusik.

TROLLHÄTTANS TIDIG MUSIK-DAGAR

8–11 MAJ 2025

Festival för medeltids-, renässans- och barockmusik, sedan 2012. Fullständigt program på www.trollhattanstidigmusikdagar.se

MÖTESPLATSER

Gött i lunden, Götalundens kyrka

Måndagar, jämna veckor kl 14-16. Vi börjar med andakt i kyrkan som följs av fika innan dagens program börjar. Under våren får vi bland annat gå på kyrkogårdsvandring och lyssna till föredrag.

Café, Kyrkans hus

Tisdagar kl 10–14 t o m 29 april. Middagsbön kl 12.

Café, Skogshöjdens kyrka

Tisdagar kl 11–13.

Sopplunch, Lextorpskyrkan

Tisdagar kl 11.45. Lunchandakt följs av sopplunch. Vegetarisk soppa, bröd, kaka, saft, te, kaffe. Vuxen 30-40 kr, barn gratis.

27 maj: Vårens sista lunch. Anmälan senast 20/5 till elin.frick@svenskakyrkan.se eller tel. 0520-47 29 37. Kostnad 50 kr.

Tisdagste, Kyrkans hus

Tisdagste med trevligt häng för unga vuxna, 18 år och uppåt. Varje tisdag kl 18–20.

Onsdagscafé, Kyrkans hus

Café med program alla helgfria onsdagar hela året, kl 10-12. Läs programmet på: svenskakyrkan.se/trollhattan/tradet

Väffelcafé, Götalundens kyrka

Alla helgfria onsdagar hela året, kl 10.30–12. Lekrummet öppnar kl 10.

Onsdagskväll, Kyrkans hus

Varje onsdag kl 17–18 t o m 4 juni. En stund att sitta ner kring kaffe, te och smörgås. Mässa kl 18 som följs av bibelsamtal.

Stick-café, Skogshöjdens kyrka

Onsdagar kl 16-18. Vi handarbetar, fikar och pratar.

Café och soppa, Kyrkans hus

Torsdagar kl 12 t o m 24 april. Lunchandakt följs av sopplunch. Vuxen 30-40 kr, barn gratis. Caféeet är öppet kl 10–14.

Finskt torsdagscafé - Torstai kahvila

Torsdagar kl 13-14.30 i Lextorpskyrkan.

Vårbasar i Lextorpskyrkan

Lördag 12 april kl 10-13. Loppis, lotterier, brödförsäljning, fika och andakt. Alla intäkter går till Act Svenska kyrkan.

Se terminstider på hemsidan via QR-koden:

KONFERERA PÅ GRÄSVIKEN!

Vet du om att man kan boka in sig för konferens på Gräsvikens kurs- och lägergård vid Öresjö?

Gräsviken ligger i ett naturskönt område nära Trollhättan. Med kanoter, fotbollsplan, bastu och badstrand finns det möjlighet att hitta på lite allt möjligt i samband med konferensen. Och därtill bjuder våra kokkar på omsorgsfullt lagad mat och fika.

För mer info: tel. 0520-47 29 69 eller trollhattans.grasviken@svenskakyrkan.se

GUDSTJÄNSTER I PÅSK

VARDAGS- ANDAKTER OCH MÄSSOR	Onsdagar kl 15	Sjukhuskyrkan NÄL	”Stund för själen” med text och tanke, ton och ljus. Nattvard firas sista onsdagen i månaden.
	Onsdagar kl 18	Kyrkans hus	Mässa. Kl 18.30 bibelsamtal
	Torsdagar kl 18	Göotalundens kyrka.	Mässa. Kl 18.30 bibelsamtal. Ungdomshäng kl 15-21.
PALMSÖNDAGEN 13 APRIL	11.00	Trollhättans kyrka	Högmässa. Seniorkören.
	11.00	Göotalundens kyrka	Högmässa
	11.00	Lextorpskyrkan	Mässa med barnens predikan
	14.00	Lextorpskyrkan	Finsk mässa
	18.00	Skogshöjdens kyrka	Musikgudstjänst. Trion MMM och Skogshöjdskören.
STILLA VECKAN			
14 APRIL	18.00	Göotalundens kyrka	Passionsandakt
15 APRIL	18.00	Göotalundens kyrka	Passionsandakt
16 APRIL	15.00	Sjukhuskyrkan NÄL	Stilla mässa
	18.00	Göotalundens kyrka	Korsvägsandakt
SKÄRTORS DAG 17 APRIL	14.00	Lextorpskyrkan	Skärtorsdagsmässa
	18.00	Lextorpskyrkan	Finsk skärtorsdagsmässa. Finska kyrkokören.
	18.00	Skogshöjdens kyrka	Skärstordagsmässa
	18.00	Göotalundens kyrka	Skärstordagsmässa. Agapemåltid kl 17, anmälan till tel. 0520-47 29 00 senast 11 april.
	19.00	Trollhättans kyrka	Skärstordagsmässa
LÅNGFREDAG 18 APRIL	11.00	Trollhättans kyrka	Långfredagsgudstjänst. Ensemble ur Motettkören.
	11.00	Lextorpskyrkan	Långfredagsgudstjänst
	15.00	Skogshöjdens kyrka	Långfredagsgudstjänst. Emil Wegberg, cellist.
	17.00	Göotalundens kyrka	Långfredagsgudstjänst. Emil Wegberg, cellist.
	18.00	Trollhättans kyrka	Musikgudstjänst. John Stainer: The Crucifixion.
PÅSKDAGEN 20 APRIL	11.00	Göotalundens kyrka	Högmässa. Valter Einarsson, trumpet.
	11.00	Trollhättans kyrka	Högmässa. Kyrkokören.
	11.00	Lextorpskyrkan	Högmässa med söndagsskola. Kören Lyriska. Lars-Göran Bäckman, trumpet.
	14.00	Lextorpskyrkan	Finsk mässa
	17.00	Skogshöjdens kyrka	Gudstjänst. Valter Einarsson, trumpet.
ANNANDAG PÅSK 21 APRIL	11.00	Trollhättans kyrka	Högmässa
	17.00	Göotalundens kyrka	Musik i Göotalunden. Countrygospelkören.

Gudstjänster annonseras också i TTELA, på vår hemsida: svenskakyrkan.se/trollhattan/det-hander och på Facebook: [facebook.com/svenskakyrkantrollhattan](https://www.facebook.com/svenskakyrkantrollhattan)

TACOKVÄLL

OCH IRLÄNDSK AFTON MED PETRAS PATRASK

50 kr vuxen

30 kr för barn över 3 år

25 april kl 17-19 i Göotalundens kyrka. Biljetter säljs från och med söndagen den 13 april vid kyrkkaffet efter gudstjänsten.

PYSSELKVÄLL

FÖR VUXNA I KYRKANS GÅRD STRÖMSLUND

7 maj kl 18-21. Pyssel, måltid och samtal. Kostnad 150 kr per person. Anmälan senast 29 april till: roos-marie.oskarsson@svenskakyrkan.se eller tel. 0738-29 24 29.

Sommarmkul

I början av sommaren kan du vara med och ha kul med andra barn. Vi träffas i Lextorpskyrkan i två veckor, går på utflykt, leker lekar, pysslar, badar, äter mat, talar om Gud och har allmänt roligt tillsammans.

Vem är det för?

Det är för dig som går i åk 1-6.

När händer det?

V.25, 16-19 juni (start 16/6 kl. 08.30-15.00)

V.26, 23-26 juni (start 23/6 kl. 08.30-15.00)

Du väljer om du vill vara med en vecka eller två veckor. Begränsat antal platser. Anmälan senast 9/6 till: anna.lundgren3@svenskakyrkan.se

Nytt för i år

Du kanske inte kan i början av sommaren, vill testa innan du anmäler dig inför nästa sommar eller tycker sommarmkul är det bästa som finns?

Då kan du anmäla dig till Sommarmkul i augusti, 13-14/8 kl 8.30-15.00.

PILGRIMSVANDRINGAR

VANDRINGAR I RUNT GÖTALUNDENS KYRKA

2/4, 16/4, 7/5, 21/5.

Välkommen till väffelcafe kl 10.30-12.00 och efteråt blir det vandring kl 12.00-13.00. Temat är "Må din väg gå dig till möttes". Ingen anmälan.

PILGRIMSCYKLING TILL VÄNERSBORG

10 maj kl 10.00 från Trollhättans kyrka. Tema: Lugna vatten. Anmälan till tel. 0520-47 29 00.

VANDRING GRINNSJÖN RUNT

19 maj kl 17.30. Ca 3,5 km. Stanna upp i vardagen och känn hopp och kraft i naturen kring Grinnsjöns vackra omgivning. Anmälan till tel. 0520-47 29 00.

Läs mer på hemsidan:

FAIR TRADE SHOP

Välkommen till en schysst butik!

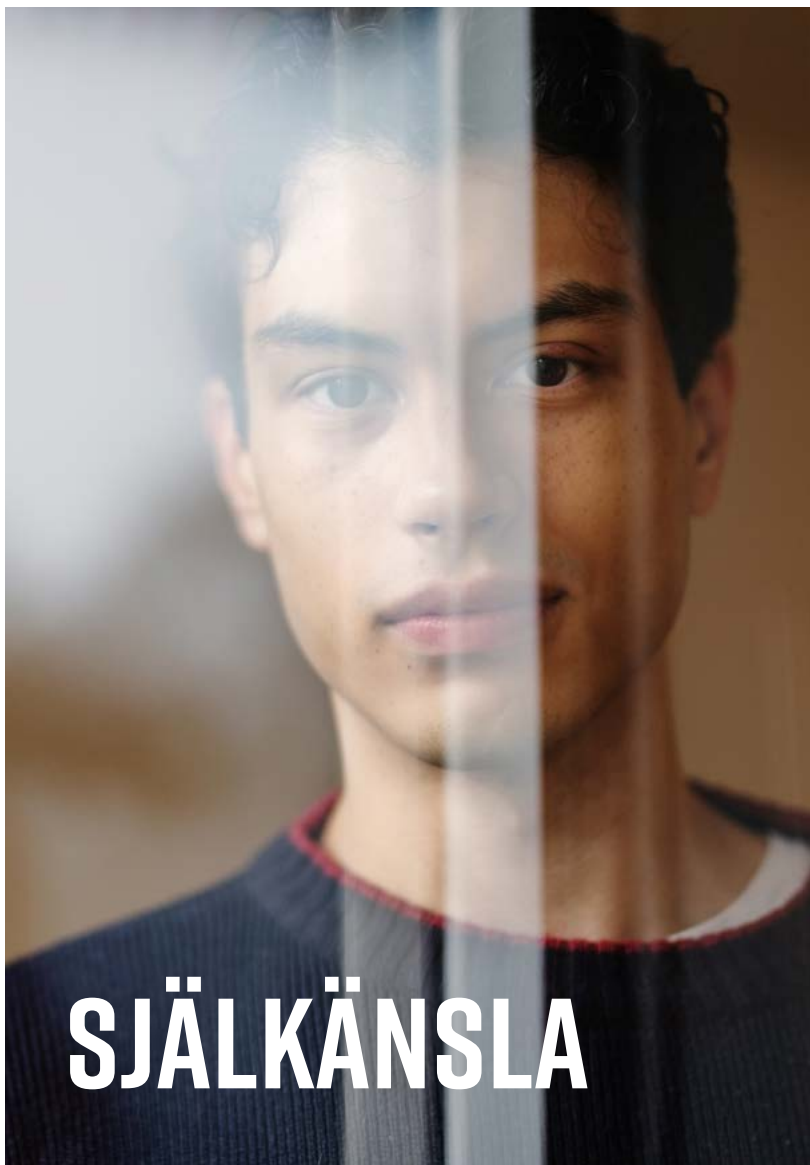
När du handlar hos oss är du med och bidrar till att odlare och anställda i länder med utbredd fattigdom, kan förbättra sina arbets- och levnadsvillkor. Var med och skapa förändring! Du hittar oss i Kyrkans hus, Drottninggatan 42 i Trollhättan.

Se aktuella öppettider på Fair Trade Shops hemsida: svenskakyrkan.se/trollhattan/fair-trade-shop

SE MER PÅ WEBBEN

Det här är bara ett axplock av alla aktiviteter och evenemang. Allt som händer hittar du på: svenskakyrkan.se/trollhattan/det-hander

SJÄLKÄNSLA

Ibland är livet härligt. Ibland känns allt fel.
Du är inte ensam om att känna som du känner.

Alla känslor är en del av livet – de kommer och går. Till Svenska kyrkan vänder sig människor i livets alla situationer, från den gränslösa lyckan till den mest ofattbara smärtan. Vi vet att du inte är ensam om att känna som du känner.

Du kan träna din förmåga att hantera livets motgångar. Och du kan få en djupare förståelse för dig själv och dina känslor. Vi kallar det för att stärka själkänslan.

svenskakyrkan.se/sjalkansla

Regnbågslinjen
kyrkansos.se
0770-55 00 10
 KYRKANS SOS

Vi lyssnar på dig!

Här finns vi och vill lyssna på och prata med dig. Måndag, torsdag och söndag kl 19-22. Året om. Alla har tystnadsplikt och du är helt anonym.

kyrkansos.se/natvandarchatten

Muslan är en kostnadsfri stödgruppsverksamhet för barn 7-18 år som har en närstående med beroendeproblematik eller psykisk sjukdom. Muslan är ett samarbete mellan Svenska kyrkan och Trollhättans Stad.

Kontakt: 070-390-86-88
trollhattan.muslan@svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan

Svenska kyrkan Trollhättan
Telefon 0520-47 29 00
trollhattans.forsamling@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/trollhattan

Kyrkogårdsförvaltningen
Telefon 0520-47 30 00
trollhattans.begravningsexp@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/trollhattan/kgf